

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله الظاهرين ولعنة الله على أعدائهم أجمعين.

السلام عليكم يا اهل بيت النبوة، السلام عليك يا بقیة الله فی ارضه و حجتہ علی عبادہ

از معنا و مراد این کلام گهربار مولا امیرالمؤمنین علیه السلام پرسیده شد: حضرت

امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام در حکمت ۱۱۲ نهج البلاغة فرموده اند:

مَنْ أَحَبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ فَلَيْسَتْ عِدَّةٌ لِلْفَقْرِ جَلْبَابًا.

هرکس ما اهل بیت را دوست می دارد، باید برای پذیرفتن فقر، لباس سرتا سری

آماده کند.^۱

در پاسخ می گوئیم: این حدیث شریف داستانی دارد و وقتی آن را پیگیری می کنیم

می بینیم در کتاب های بسیار ارزشمندی مثل کتاب شریف بصائر الدرجات، محمد بن

الحسن الصغار رحمه الله که از اصحاب برجسته امام حسن زکری عسکری علیه السلام و

کتاب شریف الاختصاص شیخ بزرگوار مفید قدس سره آمده است که به سند خود از

سعد خفاف از امام باقر علیه السلام نقل می کنند که فرمود:

بَيْنَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ يَوْمًا جَالِسًا فِي الْمَسْجِدِ وَأَصْحَابُهُ حَوْلَهُ فَأَتَاهُ رَجُلٌ مِنْ شِيعَتِهِ فَقَالَ: يَا

أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ أَنِّي أَدِينُهُ بِحُبِّكَ فِي السِّرِّ كَمَا أَدِينُهُ بِحُبِّكَ فِي الْعَلَانِيَةِ وَأَتَوَلَّاكَ فِي

السِّرِّ كَمَا أَتَوَلَّاكَ فِي الْعَلَانِيَةِ. فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: صَدَقْتَ، أَمَا فَاتَّخِذْ لِلْفَقْرِ

جَلْبَابًا، فَإِنَّ الْفَقْرَ أَسْرَعُ إِلَى شِيعَتِنَا مِنَ السَّبِيلِ إِلَى قَرَارِ الْوَادِي. قَالَ: فَوَلَّى الرَّجُلُ وَهُوَ يَبْكِي

فَرَحًا لِقَوْلِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ (صَدَقْتَ) ...^۲

یکی از روزها امیرالمؤمنین علیه السلام در مسجد نشسته بود و یاران ایشان هم

گرد حضرت اجتماع کرده بودند، در این هنگام یکی از شیعیان آمد و عرض کرد:

۱ - بحار الأنوار: ۳۴/۲۸۴ ب ۳۴ ج ۷/۶۴ ب ۱۲ ضمن ح ۸۸ از نهج البلاغة: ۴۸۸ حکمت ۱۱۲.

۲ - في الاختصاص زیادة: بن طریف.

۳ - في الاختصاص: جَالِسًا.

۴ - در الاختصاص.

یا امیرالمؤمنین، خدا می‌داند که من به محبت و دوستی شما، در نهان ملتزم به دین خدا هستم همان گونه که در آشکار به محبت و دوستی شما، به دین خدا ملتزمم و در نهان دوستی و پیروی از شما را پیشه نموده‌ام چنان که آشکارا چنین‌ام. امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: راست گفتی، حالا برای فقر لباس سرتاسری تهیه کن زیرا فقر به شیعیان سریع‌تر از سرازیر شدن سیل به سمت پایین شهر (روانه) است.

امام باقر علیه السلام فرمودند: آن مرد در حالی که به خاطر فرمایش آن حضرت (که به او فرموده بودند: راست گفتی) از روی خوشحالی گریه می‌کرد، رفت.^۱

نفرمودند مقنعه یا پیراهن و یا جوراب و کلاه، بلکه فرمودند جلباب. جلباب یعنی لباس و چادر سرتاسری. لباس از سرتا پا. می‌فرمایند: کسی که ما اهل بیت را دوست دارد، باید آمادگی طلب کند برای فقر، برای فقر چه تهیه بکند؟ لباس سرتاسری. محدث جلیل حسین بن سعید اهوازی در کتاب شریف المؤمن از اصبع بن نباته نقل می‌کند که گفت: نزد امیرالمؤمنین علیه السلام نشسته بودم که مردی آمد و گفت: ای امیرمؤمنان، به خدا قسم من شما را به خاطر خدا دوست می‌دارم. مولا فرمود:

صَدَقْتُ، إِنَّ طَيِّبَتَنَا مَحْزُونَةً أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَهَا مِنْ صُلْبِ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَخَذَ لِلْفَقْرِ جَلْبَاباً فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: وَاللَّهِ يَا عَلِيُّ! إِنَّ الْفَقْرَ لَا شَرَّ إِلَى مُحِبِّكَ مِنَ السَّيْلِ إِلَى بَطْنِ الْوَادِي.

راست گفتی، همانا سرشت ما گنجینه است که خداوند پیمان آن را در پشت آدم علیه السلام گرفت. پس برای فقر جامه‌ای فراگیر بگیر، زیرا به درستی از رسول خدا شنیدم که می‌فرمود: ای علی، به خدا سوگند، همانا مستمندی

۱ - بصائر الدرجات: ۳۹۱ ب ۸ ح ۳. الاختصاص: ۳۱۲. بحار الأنوار: ۴۱/۲۹۴ ب ۱۱۴ ح ۱۷ از الاختصاص و بصائر الدرجات، و بحار الأنوار: ۶۹/۴۳ ب ۹۴ ح ۵۱ از بصائر الدرجات.

شتابان تراست به دوستان ما از (سرازیر شدن) سیلاب به دره و رودخانه^۱.
در کتاب شریف بصائر الدرجات و الاختصاص به سند خوشان از اصبع بن نباته نقل
می کنند که در ضمن حدیثی گفت: ... سپس دیگری برخاست و گفت: یا امیرالمؤمنین،
من با ولایت تو، پیرو دین خدا هستم و تورا در پنهان چنان دوست می دارم که در آشکارا
دوستت دارم. پس مولا علیه السلام فرمود:

صَدَقْتُ، طِينَتُكَ مِنْ تِلْكَ الطَّيْنَةِ وَ عَلَى وَلَائِنَا أَخَذَ مِيثَاقُكَ وَ إِنَّ رُوحَكَ مِنْ أَرْوَاحِ الْمُؤْمِنِينَ
فَأَخَذَ لِلْفَقْرِ جَلْبَاباً فَأَوْدَى نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ يَقُولُ:
إِنَّ الْفَقْرَ إِلَى مُحِبِّينَا أَشْرَعُ مِنَ السَّيْلِ مِنْ أَعْلَى الْوَادِي إِلَى أَشْفَلِهِ.

راست می گویی، سرشت توازان سرشت (ویژه و پاکیزه) است و بر (پذیرش و
پای بندی به) ولایت ما از تو پیمان گرفته شده و همانا روح توازان ارواح مؤمنین
است. در نتیجه برای فقرتن پوش سرتاسری تهیه نما زیرا سوگند به آن کس که
جانم در دست اوست، همانا از رسول الله صَلَّى الله علیه و آله و سلم شنیدم
می فرمود: به درستی که فقرنسبت به دوست داران ما اهل بیت سریع تراست از
سرعت سیلی که از بالای دره به پایین آن سرازیر شود.^۲

در کتاب شریف الاختصاص به سند صحیح خود از اصبع بن نباته نقل می کند که
گوید: همراه با امیرالمؤمنین علیه السلام بودم که مردی نزد ایشان شرف یاب شد...
سپس مرد دیگری خدمت حضرت رسید و گفت: یا امیرالمؤمنین، همانا شما را در پنهان
چنان دوست می دارم که در آشکارا. اصبع گوید: حضرت برای بار دوم با چوبی که در
دست داشت بر زمین زد، سپس سرمبارک بلند نمود و فرمود:

۱ - کتاب المؤمن: ۱۶ب ح ۵، و در کتاب أعلام الدین: ۴۳۲ به طور مرسل با اختلاف، و بحار الأنوار: ۳/۶۹ب ح ۹۴ از کتاب المؤمن.

۲ - بصائر الدرجات: ۳۹۰ب ح ۸ و الاختصاص: ۳۱۰ أحمد بن محمد بن خالد البرقي، از خلف بن حماد... مانند کتاب البصائر. بحار الأنوار: ۲۶/۱۳۰ب ح ۷۳۸ و ۳/۶۹ب ح ۹۴. ۵۰ از کتاب البصائر.

صَدَقْتُ، إِنَّ طِينَتَنَا طِينَةُ مَخْرُونَةٍ، أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَهَا مِنْ صُلْبِ آدَمَ، فَلَمْ يَشِدَّ مِنْهَا شَاذٌ، وَلَا يَدْخُلُ فِيهَا دَاخِلٌ مِنْ غَيْرِهَا، إِذْهَبْ فَاتَّخِذْ لِلْفَقْرِ جَلْبَابًا، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: يَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ، وَاللَّهِ لَلْفَقْرِ أَسْرَعُ إِلَى مُحِبِّينَا مِنَ السَّيْلِ إِلَى بَظْنِ الْوَادِي.

راست گفתי، همانا سرشت ما سرشتی مخزون (چونان گنج نگهداری و پنهان شده) است که خداوند پیمان آن را از پشت آدم گرفت، از آن هیچ خارج نشود و از غیر آن هیچ بدان داخل نشود. برو و برای فقرو تهی دستی تن پوشی برگیز زیرا که به راستی شنیدم رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم می فرمود: ای علی بن ابی طالب، به خدا سوگند همانا فقر به دوستان ما شتابان تر است از سرازیر شدن سیلاب به دره.^۱

شیخ بزرگوار طوسی قدس سره در کتاب امالی خود به سندش از ابن نباته نقل می کند که گفت: نزد امیرالمؤمنین علیه السلام نشسته بودم، یک نفر آمد به آقا عرض کرد: آقا من دوستت می دارم و... حضرت فرمودند: دروغ می گویی. دومی آمد گفت: به خدا سوگند ای امیرمؤمنان، راستی در دل دوستت دارم چنان چه در آشکارا. راوی می گوید: حضرت علی علیه السلام چوبی که در دست داشتند، مدت طولانی به زمین کوبیده، وانگه سربداشتند و فرمودند:

صَدَقْتُ، إِنَّ طِينَتَنَا طِينَةُ مَرْحُومَةٍ، أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَهَا يَوْمَ أَخَذَ الْمِيثَاقَ، فَلَا يَشِدُّ مِنْهَا شَاذٌ، وَلَا يَدْخُلُ فِيهَا دَاخِلٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، أَمَا إِنَّهُ فَاتَّخِذْ لِلْفَقْرِ جَلْبَابًا، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: الْفَاقَةُ إِلَى مُحِبِّكَ أَسْرَعُ مِنَ السَّيْلِ الْمُتَحَدِّرِ مِنْ أَعْلَى الْوَادِي إِلَى أَشْفَلِهِ.

راست گفתי، سرشت ما سرشتی مورد رحمت قرار گرفته است که خدا پیمانش را در روز پیمان ستاندن گرفت، بنابراین تا روز قیامت از آن هیچ بیرون نشود و

۱- بحار الأنوار: ۵۸/۱۳۴ ب ۴۳ ح ۷ از کتاب الإختصاص شیخ مفید رحمه الله: ۳۱۱.

بدان هیچ درنیاید (یعنی کسانی که در عالم ذر، در میثاق وارد شدند و با ما یکی شدند، در دنیا هم با ما هستند آنهایی هم که نبودند، به این‌ها اضافه نمی‌شوند)، هلاکه برای فقرو تهی دستی تن پوشی سرتاسری بگیر که به راستی از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم شنیدم می‌فرمود: (ای علی) نداری به دوستان تو شتابان تراست از سیلاب سرازیر شده از فراز وادی به سوی فرودش.^۱

یعنی چون توان گری از اعمال دنیا است، شیعه اهل بیت، دوست دار مولانا امیرالمؤمنین علیه السلام، باید زهد پیشه کند و از دنیا دوری نماید، به مستمندی و کم بهره‌ای شکبیا باشد زیرا جمع میان دوستی دنیا و دوستی اهل بیت نمی‌شود و جلباب ازار و رداء است که به تن پوشند.

یعنی ای کسی- که می‌گویی من شیعه اهل بیت علیهم السلام هستم، حتی نفرمودند شیعه، بلکه فرمودند هرکس ما را دوست می‌دارد، خیلی‌ها با جرأت می‌گویند ما شیعه نیستیم ما دوست دار اهل بیت علیهم السلام هستیم. می‌گوییم اهل بیت را دوست داریم، ولی دروغ می‌گوییم. چرا شیعیان‌شان را دوست نداریم؟ چرا به داد شیعیان نمی‌رسیم؟ این جوان‌هایی که منحرف می‌شوند، مگر یتیمان اهل بیت علیهم السلام نیستند؟ مگر مشکلات مادی و اخلاقی و دینی ندارند؟ چه کسی باید به دادشان برسد؟ خیلی مشکلات را پول حل می‌کند، خیلی مشکلات را آبرو حل می‌کند، خیلی مشکلات را زبان حل می‌کند. پس اینکه با جرأت می‌گوییم ما از دوستان اهل بیت هستیم، فقط دوستی قلبی کفایت نمی‌کند، باید نشان بدهی که دوست دار اهل بیت علیهم السلام هستی.

احادیث دیگری نیز در این بحث قرار می‌گیرد که یکی از خصلت‌های بارز شیعیان را متذکر می‌شود: شیعه کسی- است که باید آماده فقر باشد و این همان است که

۱ - بحار الأنوار: ۶/ ۲۲۷ ب ۱۲ ح ۳۶ از کتاب الأمالی شیخ طوسی: ۴۰۹: المجلس ۱۴ ح ۹۲۱ - ۶۹.

می‌فرمایند: «إِنَّ شِيعَتَنَا خُلِقُوا مِنْ فَاضِلِ طَيِّبَتِنَا» یعنی شیعیان ما، از زیادی گل ما اهل بیت آفریده شده‌اند و فرمودند دلیل آن این است که یفرحون لفرحنا و یحزنون لحزننا به شادی ما، شادی می‌کنند و به ناراحتی ما، غم‌ناک هستند، نه اینکه روز میلاد کف بزن و سوت بزن، روز عزای اهل بیت که شد سینه بزن، اینها نیست، یعنی ببینید چه چیزی دل ما را ناراحت می‌کند. در فلان خانه فلان دختر شیعه پول جهیزیه ندارد دل امام زمان غمگین است فلان پسر شیعه نمی‌تواند ازدواج کند دل امام زمان خون است آن وقت من بگویم یا بن الحسن، منتظر امام زمانم؟ هرگز چنین نیست، هرگز به من توجه نخواهد کرد. حدیثش گذشت، فرمودند: لیس من شیعتنا، چه جوری بگویند آقا تو دروغ می‌گویی، شیعه ما نیستی زیرا مال اندوزی می‌کنی. آقا این شیعه ما نیست کاری به ما ندارد این را دور کنید.

فرمودند: نه از تعداد آنها کم می‌شود و نه بر تعداد آنها اضافه می‌شود، کسانی که آن وقت گل درست داشتند، آنها دوست دار و پیرو اهل بیت هستند، یعنی هرچه کردی در عالم ذر کردی. این که حرف حق به گوش بعضی نمی‌رود و درست و راست نمی‌شوند، برای این است که آنجا خراب کرده‌اند لذا اسلام به ما تأکید می‌کند که اصرار بر هدایت کسی نکن، این آنجا خودش را خراب کرده، این طرف هم هرچه به سرش می‌آید به همان دلیل است. البته چنین نیست که نظام جبری در کار باشد بلکه در این عالم هم بسیاری قابل اصلاح هستند، این دنیا، دار تکلیف است و ما موظف هستیم به وظیفه خودمان عمل کنیم اما بر این اساس که آنجا چقدر تخریب انجام شده، آن هم اثر خودش را دارد. حدیث تکان دهنده دیگری که شیخ صدوق رحمه الله در کتاب عیون اخبار الرضا علیه السلام و کتاب الخصال به سند خود از محمد بن اسماعیل بن بزیع نقل کرده است که می‌گوید: شنیدم حضرت رضا علیه السلام می‌فرمود:

لَا يَجْتَمِعُ الْمَالُ إِلَّا بِخِصَالٍ خَمْسٍ: بِبُخْلِ شَدِيدٍ وَ أَمَلٍ طَوِيلٍ وَ حِرْصٍ غَالِبٍ وَ قَطِيعَةِ الرَّجِيمِ وَ
إِثَارِ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ.

مال جزبا و ویژگی های پنج گانه، جمع نمی شود: با بُخل شدید، و آرزوی دراز و
حرص چیره و قطع رحم و برگزیدن دنیا بر آخرت.^۱

بُخل، آرزوهایی که تمام نمی شوند. آرزوی مال اندوزی بیشترین آرزوهای دیگری که پایان
ندارد. افسوس که بعضی ها مانند جهنم هستند، هرچه می گویند: هل امتلأت؟ پیر
شدی؟ می گوید: هل من مزید؟ بیشتر نبود؟ به اندازه نیاز دارد اما باز هم دنبال است
بیشتر داشته باشد. حرصی که براو غالب است. اگر صله رحم می کرد مال جمع نمی شد،
قطع رحم کرده که مال جمع شده است. و آخرین و مهم ترین این ویژگی ها اینکه دنیا را
بر آخرت مقدم داشتن، چیره داشتن، برگزیدن. یعنی کسی که دنبال جمع مال است، این
آقا مشکل اعتقادی هم دارد، اگر واقعاً به معاد ایمان داشت، نمی گذاشت مال جمع بشود
و نیازمندان از آن محروم باشند، به آخرتش بی تفاوت است، ایمانی که او را وادار به انفاق
کند، در قلب او قرار نگرفته است.

سؤال شد که آیا شیعه مجوزی دارد بر اینکه پول دار باشد غنی باشد؟ میلیاردر باشد و
فقط بگوید من خمس و زکاتم را که می پردازم، کفایت می کند؟ با وجود اینکه شیعیان
بسیاری در فقر و تنگ دستی و گرفتاری هستند و مشکل ناداری و فقر دارند، مشکلاتی
که مستلزم بسیاری مفاسد و گرفتاری ها و نابسامانی ها است، آیا با مرام تشیع
سازگاری دارد که افراد غنی و دارا نسبت به این ها بی توجه باشند؟

۱ - کتاب عیون أخبار الرضا علیه السلام: ۲۷۶/۱ ب ۲۸ ح ۱۳ و کتاب الخصال: ۲۸۲/۱ ح ۲۹. و کشف الغمّة فی معرفة
الأنمة: ۲/۲۹۴ و مشکاة الأنوار فی غرر الأخبار: ۲۷۱ الفصل السابع مانند آن است.

بحار الأنوار: ۷۰/۱۳۸ ب ۱۲۳ ح ۵ از کتاب العیون و الخصال.

۲ - (۵۰) سورة ق آیه ۳۱: یَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ وَ تَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِیدٍ.

پاسخ: در برخی احادیث، اهل بیت از شیوهی بسیار جالبی برای بیان مقصود خود استفاده فرموده‌اند بدین ترتیب که با بیان یک کار نادرست، انجام دهنده آن را از خود و شیعه خود غمی دانند و از جمله، درباره امور اقتصادی و جمع مال است. در دیدگاه اهل بیت علیهم السلام مال اندوزی و جمع مال بدون انفاق و دست‌گیری مردم و خدمت به دین، ناپسند است تا حدی که می‌فرمایند از شیعیان ما نیست کسی که...

مفضل گوید: امام صادق علیه السلام فرمود:

المَالُ أَرْبَعَةُ أَلْفٍ، وَاثْنَا عَشَرَ أَلْفَ دِرْهَمٍ كَنْزٌ، وَلَمْ يَجْتَمِعْ عَشْرُونَ أَلْفًا مِنْ حَلَالٍ، وَصَاحِبُ الثَّلَاثِينَ أَلْفًا هَالِكٌ، وَلَيْسَ مِنْ شِيعَتِنَا مَنْ يَمْلِكُ مِائَةَ أَلْفٍ دِرْهَمٍ.

«مال» ۴ هزار (درهم) است و ۱۲ هزار درهم گنج به حساب می‌آید. و ۲۰ هزار درهم از حلال جمع نمی‌شود. و دارنده ۳۰ هزار درهم هلاک می‌گردد. و از شیعیان ما نیست کسی که مالک ۱۰۰ هزار درهم شود.^۲

حضرت می‌فرمایند: مال، ۴ هزار درهم است، کسی که این مقدار داشته باشد، او را صاحب مال می‌گویند. اگر کسی ۱۲ هزار درهم دارد، گنج دارد.

ده هزار درهم تقریباً می‌شود ۴۸ میلیون تومان. حضرت می‌فرمایند: ۱۲ هزار درهم گنج است که می‌شود ۵۷ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان.

سپس می‌فرمایند: ۲۰ هزار درهم از حلال جمع نمی‌شود. خوب منزلی که کفاف و شأن است اتومبیل و وسائلی که فوق کفاف نیست، مشکلی ندارد اما حالا یک زن و مرد هستند، یک خانه با دو تا اتاق کفاف این خانواده را می‌دهد، خانه ۵۰۰ متر برای چی

۱ - هریک درهم برابر با ۲/۴ گرم نقره خالص و مساوی ۰/۷ یک مثقال است و هر مثقال هجده نخود است بنابراین یک درهم می‌شود ۱۲/۶ نخود نقره. و هر ۱۰۰۰ درهم می‌شود ۷۰۰ مثقال نقره.

۲ - بحار الأنوار: ۲۶۳/۷۵ ب ۲۳ از تحف العقول: ۳۷۷.

مانند آن در بحار الأنوار: ۶۹/۶۷ ب ۹۵ ح ۲۴ و مستدرک الوسائل: ۲۱/۱۳ ب ۷ ح ۱۴۶۲ - ۴ از کتاب التمهید از مفضل بن عمرو از امام صادق علیه السلام: ۵۰۰ ب ۵۸.

می خواهند؟ این خلاف شأن است.

می فرمایند: ۲۰ هزار درهم از حلال جمع نمی شود یعنی ۹۶ میلیون تومان. فرمودند: کسی که ۳۰ هزار درهم دارد هلاک شده است، یعنی کسی که ۱۴۴ میلیون دارد، هلاک است، جهنمی شده است.

کسی که ۱۰۰ هزار درهم دارد اصلاً شیعه اهل بیت نیست. ۱۰۰ هزار درهم چقدر می شود؟ می شود ۴۸۰ میلیون تومان. می فرمایند کسی که این قدر پول دارد، اصلاً ما او را به عنوان شیعه قبول نداریم. امام معصوم علیه السلام تصریح می کنند کسی که این قدر پول دارد شیعه ما نیست و این از تلنگرهای است که باید گفت خیلی مهم هستند. حدیث دیگری که خیلی تکان دهنده است، در کتاب ارزشمند مستطرفات السرائر از کتاب ابان بن تغلب شاگرد امام باقر و امام صادق علیهما السلام به سند صحیح از شخصی به نام عطیة اخی ابی الغرام، گوید: از امام باقر علیه السلام شنیدم فرمودند:

إِنَّا لَنُحِبُّ الدُّنْيَا وَلَا نُؤْتَاهَا وَهُوَ خَيْرٌ لَّنَا. وَمَا أُوتِيَ عَبْدٌ مِنْهَا شَيْئًا إِلَّا كَانَ أَنْقَصَ لِحَظِّهِ فِي الْآخِرَةِ. وَلَيْسَ مِنْ شِبَعَتِنَا مَنْ لَهُ مِائَةُ أَلْفٍ، وَلَا خَمْسُونَ أَلْفًا، وَلَا أَرْبَعُونَ أَلْفًا، وَلَوْ شِئْتُ أَنْ أَقُولَ ثَلَاثُونَ أَلْفًا لَقُلْتُ. وَمَا جَمَعَ رَجُلٌ قَطُّ عَشْرَةَ أَلْفٍ مِنْ حِلِّهَا. قَالَ أَبُو الْحَسَنِ: مِنْ ذَرَاهِمٍ.

همانا ما اهل بیت، دنیا را دوست می داریم ولی اگر به آن نرسیدیم برای ما بهتر است، هرکس در دنیا مال دار شد، بهره اش در آخرت کم می شود، کسی که ۱۰۰ هزار، نه، ۵۰ هزار، نه، بلکه ۴۰ هزار درهم دارد از شیعیان ما نیست؛ و اگر بخواهم بگویم، ۳۰ هزار درهم، می گویم. و هرگز کسی ۱۰ هزار درهم از حلال نمی تواند گرد آورد. ابوالحسن علیه السلام فرمودند: مقصود از تعداد، درهم می باشد.^۱

این حدیث شریف، بشارت است برای کسانی که از فقر ناله می کنند؛ زیرا این لطف الهی در حق آنها است. مال فانی دنیا کجا و نعمت های جاودانه در آخرت؟

۱ - بحار الأنوار: ۶۹/۶۶ ب ۹۵ ح ۲۱ از مستطرفات السرائر: ۴۱/ح ۹.

شیعه و مخالفین نقل کرده‌اند که وقتی قرض داری به مسجد آمد ، به همه روزد، گدا نبود مقروض و گرفتار بود، ابن عباس گفت: برو در خانه حسین بن علی علیهما السلام. آمد و اشعاری خواند که آقا من هرچه داشتم فروختم، فقط آبرو دارم که برای آن جز شما مشتری دیگری سراغ ندارم. حضرت تشریف بردند داخل و فرمودند: قنبر (که غلام مولا بود) از درآمد باغ‌های ما چقدر باقی مانده؟ گفت: آقا این چند هزار درهم. کیسه را به آقا داد. آقا آوردند و از پشت در به او دادند و با اشعار جواب فرمودند: خُذْهَا فَإِنِّي إِلَيْكَ مُعْتَذِرٌ بَكِيرٍ، من عذر می‌خواهم بیش از این نبود و آبروی تو هم برای خودت که مشتری آن خداست.

شروع کرد به گریه کردن. حضرت فرمودند: کم بود؟ شرمندهام بیش از این نداشتم. عرض کرد: نه آقا، با این پول، قرض‌هایم که ادا می‌شود هیچ، خود و خانواده و عشیره‌ام همه غنی می‌شویم. غصّه من از این است که این دست‌های کریم، چطور زیر خاک می‌رود.

این امام حسین علیه السلام است. مال داشتند اما مالی که توقّف نمی‌کرد. پول رادر

۱- بحار الأنوار: ۴۴/۱۹۰ب ۲۶؛ وَقَدْ أَغْرَابِي الْمَدِينَةَ فَسَأَلَ عَنْ أَكْرَمِ النَّاسِ بِهَا - قَدْ عَلِيَ الْحُسَيْنِ ع - فَدَخَلَ الْمَسْجِدَ فَوَجَدَهُ مُصَلِّيًا فَوَقَفَ بِإِزَائِهِ وَ أَنْشَأَ: لَمْ يَخِبِ الْآنَ مَنْ رَجَاكَ وَ مَنْ حَزَّكَ مِنْ دُونِ بَابِكَ الْخَلْقَةُ* أَنْتَ جَوَادٌ وَ أَنْتَ مُعْتَمِدٌ* أَبُوكَ قَدْ كَانَ قَاتِلَ الْفَسَقَةِ* لَوْ لَا الَّذِي كَانَ مِنْ أَوَائِلِكُمْ* كَانَتْ عَلَيْنَا الْجَحِيمُ مُنْطِيقَةً.

قال: فَسَلَّمَ الْحُسَيْنُ وَ قَالَ: يَا قَنْبَرُ! هَلْ بَقِيَ مِنْ مَالِ الْجَبَّارِ شَيْءٌ؟ قَالَ: نَعَمْ أَرْبَعَةُ آلَافٍ دِينَارٍ. فَقَالَ: هَاتِهَا قَدْ جَاءَ مَنْ هُوَ أَحَقُّ بِهَا مِنِّي. ثُمَّ نَزَعَ بُرْدِيهِ وَ لَفَّ الدُّنَانِيرَ فِيهَا وَ أَخْرَجَ يَدَهُ مِنْ شِقِّ الْبَابِ حَيَاءً مِنْ الْأَغْرَابِيِّ وَ أَنْشَأَ: خُذْهَا فَإِنِّي إِلَيْكَ مُعْتَذِرٌ* وَ اعْلَمْ يَا أَيُّهَا عَلِيُّكَ ذُو شَفَقَةٍ* لَوْ كَانَ فِي سَيْرِنَا الْغَدَاةُ غَصًّا* أَمْسَتْ سَمَانًا عَلَيَّكَ مُنْذَفِقَةً* لَكِنَّ رَيْبَ الزَّمَانِ ذُو غَيْرٍ* وَ الْكَفُّ مِنِّي قَلِيلَةٌ الثَّقَلَةُ. قَالَ: فَأَخَذَهَا الْأَغْرَابِيُّ وَ بَكَى فَقَالَ لَهُ: لَعَلَّكَ اسْتَقْلَلْتَ مَا أُعْطِينَاكَ؟ قَالَ: لَا وَ لَكِنَّ كَيْفَ يَأْكُلُ الثُّرَابُ جُودَكَ؟ !!!.

بانک می‌گذارد در حالی که بسیاری از گرفتاران شیعه هستند که نیاز به مال این آقا دارند، چه بسا با این مال، بسیاری از مشکلات شیعیان و مفاسد را می‌شود برطرف کرد، ولی...

قرآن یک قانون دارد، می‌فرماید: کَیْ لَا یَكُونُ دُولَةً بَیْنَ الْأَغْنِیَاءِ مِنْكُمْ، چرا زکات؟ چرا خمس؟ چرا انفاق؟ برای اینکه مال فقط در دست یک عده و گروه خاصی دست به دست نشود. البته آن چیزهایی که به قدر کفاف است مشکلی ندارد لکن پولی که جمع کرده، دارایی که نیازی به آن ندارد. نان خور ندارد عائله ندارد این پول را برای چی جمع کردی؟ نباید یک عده خاصی باشند که پول فقط دست اینها باشد. باید این پول بین

یک مرد اعرابی وارد مدینه طیبه شد و از کریم‌ترین مردم جويا شد. امام حسین علیه السلام را به وی معرفی کردند. او داخل مسجد شد و دید که امام حسین مشغول نماز است. مقابل آن حضرت ایستاد و این اشعار را سرود: کسی که الآن چشم امید به تودارد و حلقه درب خانه تورا حرکت دهد ناامید نخواهد شد * توئی که بخشنده و مورد اعتماد می باشی. پدرت قاتل افراد فاسق و نابکار بود * اگر مقام نبوت پدران و نیاکان شما نمی بود آتش دوزخ دچار ما می شد.

راوی می‌گوید: امام حسین علیه السلام سلام کرد و به قنبر فرمود: آیا چیزی از مال حجاز باقی مانده؟ گفت: آری، مبلغ چهار هزار اشرفی باقی است. فرمود: آنها را بیاور! زیرا کسی که از ما بیشتر به آنها احتیاج دارد آمده است. سپس آن معدن جود و سخا برد (دو لباس یعنی خود) را از تن خویش خارج کرد و آن اشرفی‌ها را در میان آن پیچید و آن را به علت اینکه به نظر مبارکش اندک بود و بدین جهت که از اعرابی خجل می‌شد از شکاف در به آن اعرابی عطا کرد و این اشعار را خواند: این اشرفی‌ها را بگیر و من به علت اینکه به تو مختصری عطا کردم پوزش می‌طلبم * بدان که من نسبت به تو شفقت و مهربانی دارم * اگر حق ما را به ما می‌دادند باران بذر و بخشش از آسمان‌ها برتوفرو می‌ریخت * ولی چه باید کرد که حوادث روزگار وضع انسان را تغییر می‌دهند و فعلاً دست من خالی از پول است.

راوی می‌گوید: اعرابی آن اشرفی‌ها را گرفت و شروع به گریه کرد. امام حسین به وی فرمود: آیا برای اینکه بخشش ما کم و اندک بود گریه می‌کنی؟ گفت: نه. بلکه برای این گریه می‌کنم که چگونه خاک شما را می‌ریباید و این گونه بذر و بخشش‌های شما را از بین می‌برد.

دیگران تقسیم بشود. مال باید توزیع بشود و اصلاً انفاق، زکات مال است. زکات یعنی پاک شدن و خالص شدن، مال به این وسیله تطهیر می‌شود و یکی دیگر از معانی زکات نمو و رشد است. وقتی انفاق کنید، مال رشد و نمو می‌کند. قرآن کریم می‌فرماید:

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ، وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ

همچنین می‌فرماید:

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً

فرمود: اگر بخواهم بگویم کسی که ۳۰ هزار درهم دارد او هم شیعه نیست، می‌گویم. سپس فرمودند: هرگز هیچ مردی ۱۰ هزار درهم از پول حلال جمع نکرده است. یعنی یک جایی مشکل دارد. معصوم، کلامش حق محض است، وقتی می‌فرماید از حلال جمع نمی‌شود، حتماً یک جایی مشکل هست.

یعنی نباید غنی باشیم؟ حضرت ام‌المؤمنین خدیجه سلام الله علیها، ایشان یک نمونه است، مگر ایشان پولدار نبود؟ تمام پول را در اختیار پیغمبر گذاشت. نمی‌گوییم پول‌دار نشو شیعه موظف است قوی شود از حیث مادی و معنوی، موظف هستیم این وظیفه شرعی ماست، واجب است که به بالاترین درجه برویم اما وابسته نباشیم خودکامه نباشیم مال را یک جا جمع نکنیم، باید به نیازمندان برسیم. این مال امانت است همه چیز امانت و عاریت است ما مالک هیچ چیزی نیستیم همه ی این ملکیت‌ها اعتباری هستند چند روزی بنا است دست من و شما باشد معلوم بشود جوهره من و شما چیست. تفسیر مجمع البیان در حدیث شریفی از رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم نقل می‌کند که حضرت فرمودند:

إِنَّ لِكُلِّ بِنَاءٍ بُنْيَیْنِی وَبَالَ عَلَى صَاحِبِهِ یَوْمَ الْقِیَامَةِ، إِلَّا مَا لَا بُدَّ مِنْهُ.

هر بنایی که ساخته شود، برای صاحب خود در روز قیامت وبالی خواهد بود مگر

ساختمانی که مورد نیاز است.^۱

وبال، یعنی چه؟ یعنی سنگینی که به گردن است، یعنی سختی یعنی گرفتاری که در برزخ و آخرت صاحبش را گرفتار می کند. کسی- که می گوید: من دارا هستم، خمس و وجوهات شرعی را هم پرداختم، حالا یک خانه ۱۰ میلیاردی، ۱۲ میلیاردی دارم. باید گفت که این مقدار کفاف شماس یا فوق نیاز و کفاف شماس؟ اگر بیشتر از کفاف و شأن باشد، وبال است.

امام صادق علیه السلام فرمودند:

كُلُّ بَنَاءٍ لَيْسَ بِكَفَافٍ فَهُوَ وَبَالٌ عَلَى صَاحِبِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

هر بنایی که بیش از کفاف و بسنده باشد، در روز قیامت، برای صاحبش وبال خواهد شد.^۲

مولای موحدان امیرمؤمنان علی علیه السلام فرمودند:

الْمَالُ وَبَالٌ عَلَى صَاحِبِهِ إِلَّا مَا قَدَّمَ مِنْهُ.

مال بر صاحبش وبال (سختی) است مگر آن مالی که پیش فرستاده است (یعنی قبل از مُردن، انفاق نموده باشد).^۳

تو که می گویی من شیعه اهل بیت هستم؟ می فرمایند: هر بنایی که به کفاف نیست، شیعه باید خانه و اتومبیل و... آن چنانی با آن تشریفات داشته باشد و دیگر برادران و خواهران ایمانی در تنگ دستی باشند؟ خانه تو ۱۲ میلیارد. برای یک بچه چند تا تلویزیون گذاشتی که هر کدام چند میلیون است، قالیچه ابریشمی زیر پا انداختی،

۱ - تفسیر مجمع البیان: ۳۴۳/۷.

۲ - وسائل الشیعة: ۳۳۷/۵ ح ۲۵ ح ۶۷۲۵ از کتاب الکافی: ۵۳۱/۶ ب النوادر... ح ۷.
و مانند آن در بحار الأنوار: ۱۵۰/۷۳ ح ۲۶ ح ۱۰ از کتاب المحاسن: ۶۰۸/۲ ح ۳ و بحار الأنوار: ۱۵۵/۷۳ ح ۲۶ ح ۴ از کتاب مکارم الأخلاق: ۱۲۷.

۳ - مستدرک الوسائل: ۲۶۲/۱۵ ح ۱۷ ح ۱۸۱۸۹ - ۶ از غرر الحکم: ۳۶۷ کلمه ۸۲۹۹.

چرا؟ توشیعه اهل بیته؟ آنهايي که فقیرند، شیعه اهل بیت نیستند؟ آنها دین ندارند؟ آنها ایتام آل محمد نیستند؟ فقط باید سهم امام و سهم سادات را بدهی؟ این کسانی که مضطرب هستند، نباید به دادشان برسی؟ نه آقا دیگه مجال ندارد، این منطق شیعه است؟

ما که ادعا می کنیم امام زمانی هستیم، فقط گریه و رفتن جمکران و یابن الحسن. همین را بلد شدیم؟ اصلاً می دانیم امام زمان عجل الله فرجه، وقتی تشریف می آورند چه کارهایی قرار است انجام بدهند؟ الان هم می شود کارهایی را که او دوست می دارد، خودمان، به میل و اختیار خودمان انجام بدهیم و در این صورت، خیلی ثواب بیشتری دارد، هیچ کدام اینها را توجه نداریم. به این دو داستان توجه کنید و برسانید به گوش آن کسی که خود را پیرو امام زمان عجل الله فرجه الشریف می داند.

در کافی شریف چنین آمده: معاذ بن کثیر گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم فرمودند:

مَوْسَعٌ عَلَى شِيعَتِنَا أَنْ يُنْفِقُوا مِمَّا فِي أَيْدِيهِمْ بِالْمَعْرُوفِ، فَإِذَا قَامَ قَائِمُنَا حَرَّمَ عَلَى كُلِّ ذِي كَنْزٍ كَنْزَهُ حَتَّى يَأْتِيَهُ بِهِ، فَيَسْتَعِينَ بِهِ عَلَى عُدُوِّهِ، وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُنْفِقُوهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ»!

شیعیان ما در وسعت هستند و می توانند در کارهای خیر، در راه صحیح خرج کنند، انفاق کنند اما هنگامی که قائم ما عجل الله فرجه الشریف قیام کند همه گنج ها به صاحبان آنها حرام است، آنها باید گنج ها را بیاورند و در اختیار او بگذارند تا دشمنان خود را منکوب کند و این است معنی آیه شریفه: وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ... و کسانی که طلا و نقره را گنجینه (ذخیره) می سازند و در راه خدا انفاق نمی کنند، آنان را به مجازات دردناکی بشارت ده.^۲

۱- (۹) التوبة الآية ۳۴.

۲- الکافی: ۶۱/۴ ب النوادر... ۴. جاز الأنوار: ۱۴۳/۷۰ ب ۱۲۳ ح ۲۳ از تفسیر العیاشی: ۸۷/۲ ح ۵۴، عنه.

و در تهذیب الأحکام آمده است که امام صادق علیه السلام فرمودند:
مُوسِعٌ عَلَى شِيعَتِنَا أَنْ يُنْفِقُوا مِمَّا فِي أَيْدِيهِمْ بِالْمَعْرُوفِ، فَإِذَا قَامَ قَائِمُنَا عَلَيْهِ السَّلَامُ حَرَّمَ عَلَى كُلِّ ذِي كَنْزٍ كَنْزَهُ حَتَّى يَأْتُوهُ بِهِ يَسْتَعِينُ بِهِ.

شیعیان ما در وسعت هستند و می توانند در کارهای خیر انفاق کنند اما هنگامی که قائم ما اهل بیت علیه السلام قیام کند، همه گنج ها به صاحبان آنها حرام می باشد، تا گنج را برایش بیاورند و حضرت با آن مال بر کارهایش یاری طلبد.^۱

اگر بنا باشد این مال در راه ضدّ دشمن امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف استفاده شود، موارد مکرری داشتیم، آقا اگر وجوهات را به این عالم آن عالم ندهی، اینها پول نخواهد داشت که کتابی ضدّ وهابی ها که دارند کار می کنند، ضدّ بهائی ها که دارند کار می کنند، ضدّ صوفیه، ضدّ شیخیه، ضدّ همه منحرفین، نمی تواند چیزی چاپ کنند دست جوانان بدهند که امید است هدایت بشوند. ما باید مطلب را از اینجا بفهمیم. مطلب این است که وقتی امام زمان ظهور فرمود، دیگر حقّ تصرف در مال خودت را هم نداری، پس الان که حقّ تصرف دارید و اجازه دارید، به شما می فرمایند به معروف انفاق بکنید، یعنی در راه صحیح، در راه دین. دیگری اینکه اگر نکنید مصداق این آیه هستید: کسانی که طلا و نقره و پول جمع می کنند و در راه خدا انفاق نمی کنند، اینها عذابی دردناک دارند.

اینها احادیثی بودند که می گویند شیعه حق ندارد میلیارد باشد و انفاق نکند و به داد بیچارگان نرسد، او امانت داری بیش نیست و ملکیت وی اعتباری بیش نیست.

به این آیات کریمه نظری بیاندازید و توجه کنید، یکی از صفات پرهیزکاران توجه به محرومان و کسانی است که بر اثر فشارها دست نیاز دراز می کنند، پرهیزکاران سهمیه ای در مال خود تعیین می کنند تا برای رفع نیاز نیازمندان هزینه کنند:

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ * آخِذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ * كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ * وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ * وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِلْسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ
امام حسین علیه السلام فرمودند:

...وَأَعْلَمُوا أَنَّ حَوَائِجَ النَّاسِ إِلَيْكُمْ مِنْ نِعَمِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ فَلَا تَمْلُوا النِّعَمَ فَتَخْوَرَنَاقَ...

و بدانید بدرستی که نیازهای مردم به شما از نعمت های خداوند بر شما است مبادا از نعمتها ملول شوید که تبدیل به بلا خواهند شد.^۱

اما با کمال تأسف برخی با هزاران بهانه و توجیه از پرداخت وجوهات شرعی نیز سرباز می زنند، در حالی در حدیثی قوی آمده است: مردی از بازرگانان فارس و از پیروان حضرت امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام به ایشان نامه ای نوشت و درباره خمس اجازه خواست (تا بخشیده شود)، حضرت در پاسخ او نوشتند:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ كَرِيمٌ، ضَمِنَ عَلَى الْعَمَلِ الثَّوَابَ، وَعَلَى الصِّيقِ الْهَمَّ (عَلَى الْخِلَافِ الْعُقَابَ)؟ لَا يَحِلُّ مَالٌ إِلَّا مِنْ وَجْهِ أَحَلَّهُ اللَّهُ، وَإِنَّ الْخُمْسَ عَوْنُنَا عَلَى دِينِنَا، وَعَلَى عِيَالِنَا، وَعَلَى مَوَالِينَا، وَمَا نَبْدُلُهُ وَنَسْتَتِرِي مِنْ أَعْرَاضِنَا مَنْ خَافَ سَطْوَتَهُ، فَلَا تَزُودُهُ عَنَّا، وَلَا تَحْرِمُوا أَنْفُسَكُمْ دُعَاءَنَا مَا قَدَرْتُمْ عَلَيْهِ، فَإِنَّ إِخْرَاجَهُ مِفْتَاحُ رِزْقِكُمْ وَتَمْحِيطُ

۱ - بحار الأنوار: ۷۵/۲۱ ب ۲۰ ح ۴ از کشف الغمّة.

۲ - در المقنعة و التهذيب و الإستبصار و العوالي.

۳ - در الإستبصار: لَمْ يَحِلَّ.

۴ - در الإستبصار: وَمَا تَفَكُّ.

۵ - در المقنعة: أَرْزَاقِكُمْ.

ذُنُوبِكُمْ، وَمَا تُمְهَدُونَ لِأَنْفُسِكُمْ لِيَوْمٍ فَاقَتِكُمْ، وَالْمُسْلِمُ مَنْ بَيَّنَّ لِلَّهِ بِمَا عَاهَدَ إِلَيْهِ، وَلَيْسَ
الْمُسْلِمُ مَنْ أَجَابَ بِاللِّسَانِ وَخَالَفَ بِالْقَلْبِ، وَالسَّلَامُ^۱

بسم الله الرحمن الرحيم، همانا خداوند گستراننده و بخشنده است. برای انجام
کاری که موجب رضایتش باشد) پاداش و برای تنگ نظری (در این باره) غم و
گرفتاری را ضمانت کرده است. هیچ مالی حلال نیست مگر از راهی که خداوند
آن را حلال کرده است، و به راستی که خمس یاری ما برای دین و عیالات و
دوستانمان است و وسیله بذل و بخشش ما و حفظ آبرویمان در برابر کسی است.
که از او بیم داریم. آن را از ما دریغ ندارید و خود را از دعای ما محروم نسازید تا
جایی که بر آن توانا هستید، زیرا پرداخت خمس، سبب گشایش روزی و مایه
پاک شدن گناهان شما و ذخیره‌ای است که برای روزی نوایی خود پس انداز
می کنید. و مسلمان تنها کسی است که برای خدا بدان چه با او پیمان بسته
است، وفا کند و مسلمان نیست کسی که به زبان پذیرا و به دل مخالف است.
والسَّلَام.

مطلب قابل توجه دیگر این که هر چند وجوهات شرعیه دارایی خود را پرداخت کرده
باشیم، مجاز نیستیم آن را به اسراف و اتلاف صرف کنیم و همچنین صرف کردن در راه غیر
حق که اصطلاحاً به آن «تبذیر» گفته می شود، قرآن کریم می فرماید:

وَأَتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا * إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ
الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا

۱ - الکافی: ۵۴۷/۱ باب النیء و... ح ۲۵ و المقنعة: ۲۸۳ ب ۳۸ و تهذیب الأحکام: ۱۳۹/۴ ب ۳۹ ح ۱۷ و
الإستبصار: ۵۹/۲ ب ۳۲ ح ۹ و عوالی اللالی: ۱۲۶/۳ ح ۶ و وسائل الشیعة: ۵۳۸/۹ ب ۳ ح ۱۲۶۵ و
الوافی: ۳۳۴/۱۰ ب ۳۹ ح ۷ و جامع أحادیث الشیعة: ۵۸۱/۸ ب ۲ ح ۱۱۶۷۶ (۱).

و حقّ خویشاوندان و تهیدست و از راه مانده را پرداز، و در راه غیر حق خرج مکن
* بی تردید تبذیرکنندگان، برادران شیاطین اند، و شیطان همواره نسبت به
پروردگارش بسیار نافرمان است^۱

در تفسیر علی بن ابراهیم قتی علیه الرحمة آمده است: (تبذیر در آیه مذکور) یعنی مال
خود را در غیر راه طاعت خداوند صرف نکن.^۲

بنابراین شیعه و دوست دار اهل بیت نبوت صلوات الله علیهم اجمعین در کمال جدّیت
مال حلال کسب می کند و برای بی نیاز نمودن خود و خانواده و ارحام سعی می کند و نه
تنها وجوهات شرعیّه خود را می پردازد، از مستمندان دست گیری می کند، بلکه برای
سائل و محروم حقّ در مال خود قرار داده و اسراف و تبذیر نمی کند.

سخن آخر اینکه خوش به حال کسی که امام زمان در مورد او بگوید: خوب آدمی است.
مکبر مرحوم آیه الله شیخ محمد علی سیبویه قدس سره نقل می کرد که حضرت صاحب
الامر عجل الله تعالی فرجه الشریف در حرم حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام، از
او پرسیدند: کی اینجا نماز می خواند؟ گفته بود: آقا شیخ محمد علی سیبویه. آقا فرموده
بودند: خوب آدمی است. ایشان فقیه خدا ترس متدینی بود، خداوند روحش را غریق
بحار رحمتش فرماید.

... وَ صَلِّ اللَّهُمَّ بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُ وَصَلَةً تُؤَدِّي إِلَى مُرَافَقَةِ سَلَفِهِ، وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَأْخُذُ بِحُجْرَتِهِمْ، وَ يَمْكُثُ فِي
ظِلِّهِمْ، وَ أَعِنَّا عَلَى تَأْدِيَةِ حُقُوقِهِ إِلَيْهِ، وَ الْإِجْتِهَادِ فِي طَاعَتِهِ، وَ الْإِجْتِنَابِ عَنْ مَعْصِيَتِهِ، وَ اٰمَنُنْ عَلَيْنَا
بِرِضَاهُ، وَ هَبْ لَنَا رَأْفَتَهُ وَ رَحْمَتَهُ وَ دُعَاءَهُ وَ خَيْرَهُ، مَا نَنَالُ بِهِ سَعَةً مِنْ رَحْمَتِكَ، وَ فَوْزاً عِنْدَكَ ...^۳

۱ - (۱۷) - سورة الاسراء: آيات ۲۷ و ۲۸.

۲ - البرهان في تفسير القرآن: ۵۲۴/۳ از تفسیر علی بن ابراهیم: ۱۸/۲.

۳ - بحار الأنوار: ۱۰۸/۹۹ ب ۷.

... وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ^١

١ - (٢٤) سورة النور آيه ٥٥ و (٢٩) سورة العنكبوت آيه ١٩.